

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ד' טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים סד | דף הכולל: גדרים כח.

דף היומי בהלכה: מסימן פ"ג סעיף ד' עד תחילת סימן פ"ד.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ז' 'וכזה איתא' עד פרק ז' 'גם כלי'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג 'והשמיני חשבון האדם עם נפשו' פ"ג 'ואם יתעסק במעשה מחובות

הלבבות והאברים יחדיו"

**שאלתי את הנהג לשמו והוא השיב: "שמי גל,
והשבת הבאה היא יום הולדתי!!!" הוא הוסיף ואמר
שכוונתו ל'לידה רוחנית'. "באותה שבת הקב"ה דיבר
איתי והחזיר אותי בתשובה". סקרנותי התעוררה,
והוא פתח וסיפר את הסיפור המרגש הבא...**

קריאה מהקב"ה באמצע קריאת התורה

שלי אז באותה תקופה.

"נכנסנו בשבת בבוקר לבית הכנסת כדי לשמור את השבת, הרב קיבל אותנו במאור פנים והעלה אותי לתורה לעליה של שביעי. לא ידעתי מה עושים אבל הרב עזר לי.

"באמצע הקריאה קבלתי את 'הקריאה' מאת ה' יתברך, קריאה של אהבה וחיבה. כאמור, שמי 'גל', ובדיוק בעליה של שביעי יש שבע פעמים את המילה 'גל', חוץ מעוד פעמיים שכתוב 'גל עד'. התרגשתי בצורה לא רגילה. תבין, אדם חילוני לגמרי, שאין לו מושג מה זה שבת ואיך שומרים, ומגיע לבית הכנסת, מקבל עליה וכל הזמן שומע 'גל', ושוב 'גל' ועוד פעם 'גל'... התרגשתי לגמרי ומאז לא עזבתי והתחלתי לבוא לשיעורים והנה היום אני חרדי לחלוטין!!! וכי יש לך השגחה יותר מזו? בקיצור, בפרשה הזו נולדתי מחדש!!!" כך סיים היהודי המתוק הזה את סיפורו המרגש.

כשאך סיים את סיפורו, הגענו ליעדנו וירדנו מהרכב נרגשים מההשגחה האלוקית, השגחה בתוך השגחה, שבעוד אנו מלבנים עם עצמנו את נושא השגחה הפרטית, אנו מקבלים תשובה ברורה וחדה הממחישה לנו עד היכן מגעת ההשגחה הפרטית של ה' על ברואיו, באופן פרטני ממש!

(מכתבו של בעל המעשה, פורסם בגיליון 'טיב הקהילה')

אני עומד בטרמפיאדה עם חבר ואנו משוחחים בעניין השגחת ה' על עולמו ועל החילוק בין השגחתו על הכלל והשגחתו על הפרט, ועד כמה מגעת ההשגחה הפרטית המיוחדת על כל נברא ונברא. תוך כדי ליבון הסוגיה עצר לנו טרמפ, אדם חרדי נחמד בעל זקן מעטיר היורד על פי מידותיו. שאלתי לשמו והוא השיב: "קוראים לי גל, והשבת הבאה היא יום הולדתי!!!" אמרתי לו בחיך: "השבת בפרשת ויצא נולדו אחד עשר ילדים של יעקב אבינו, ואתה מחדש לי שיש עוד לידה בפרשה?!"... הוא חיך ואמר שבפרשה הזו הוא נולד לא באופן פיזי כי אם מהצד הרוחני. "הקב"ה דיבר איתי והחזיר אותי בתשובה שלימה, שזו לידה בפני עצמה", כך הוא אמר. המשפט המעניין עורר כמובן את סקרנותי, ושאלתי אותו למה כוונתו, מה בדיוק אירע עמו באותה שבת. והוא פתח וסיפר את הסיפור המרגש הבא:

"יום אחד ישבתי עם חבר 'בבית המרוז' ולגמנו כמה כוסיות משקה. לפתע אמרתי לחברי: אני מרגיש שבא לי לשמור שבת!!! אני חילוני לחלוטין וכן חברי. חברי אמר לי שגם הוא ישמור איתי שבת. אבל איך שומרים שבת לא היה לנו מושג. חשבנו יחד איך שומרים שבת, אחרי חשיבה מרובה הסקנו שנלך לבית הכנסת בשבת בבוקר ובכך נשמור את השבת!!! זה היה עולם המושגים

**ליד הגר"מ רוזנבוים יושב יהודי המשמש כמרצה בכיר
באוניברסיטה. הוא מאזין לשיעור ועיניו נפערות לרווחה.
"האם באמת יש אצלכם מושג כזה של גמ"ח להלוואות?"
הוא לוחש לשכנו, "האם כבודו מכיר אישית גמ"חים כאלה?"
- הגר"מ הנהן בחיוב, ואז הגיעה השאלה המפתיעה הבאה...**

כאשר יהודי מתמסר לתורה ועל אחת כמה וכמה להרבת-תורה, לעולם לא ייצא לו מכך שום נזק

מהנהן בראשו לחיוב. 'בוודאי שיש אצלנו גמ"חים, כמעט בכל רחוב יש כמה כאלה', הוא משיב. 'האם כבודו מכיר באופן אישי גמ"חים כאלה?' - ממשיך האיש לשאול, כאינו מאמין למשמע אוזניו. הרב רוזנבוים מגיב בחיוב, והמרצה ממשיך ושואל: 'האם הינך מכיר אישית אנשים הזקוקים לגמ"ח, להלוואות?' והרב משיב שוב בחיוב, אבל אינו מזכיר את עצמו, כמובן... ומנגד, גם המרצה אינו מרפה: 'מה, ממש כך? אנשים זקוקים להלוואות ופונים לגמ"ח? יש דבר כזה?'

השאלה הבאה היתה: 'האם גם אתה זקוק להלוואה, אדוני הרב?' הגר"מ הרגיש שמן השמים מזמנים לו כאן אפשרות לקבל הלוואה כדי להשיב את החוב ההוא, שלא רצה לטפל בו לפני השיעורים, והשיב בחיוב. 'באיזה סכום מדובר?' - שאל המרצה, והרב רוזנבוים סירב בתחילה לנקוב בסכום הגדול. והאיש לוחץ: 'מה הסכום המדויק שהינך זקוק לו?' - לא היתה ברירה להגר"מ והוא נקב בסכום.

מה שקרה עכשיו, פשוט לא ייאמן. האיש הוציא את כל הסכום ומסרו למידוענו, שמצדו הוציא פנקס צ'קים עבור החוזרים החודשיים להלוואה.

גם אם בכך היה מסתיים הסיפור, היה זה סיפור גדול... הממחיש לנו שאדם המתמסר לתורה ולהרבתה, לעולם לא ייצא ניזוק. אבל הסיפור ממשיך...

בחודשים הבאים הבחין הרב רוזנבוים שהצ'קים שמסר למלווה אינם נפרעים בבנק. הדבר היה נראה מוזר, אבל מה יש לו לעשות עוד; הוא נתן הרי צ'קים תקינים, והכסף שהיה מיועד לפרעון היה כמובן בחשבון הבנק!

לקראת סיומה של תקופת הלוואה מוציא המרצה מכיסו את פנקס הצ'קים של הלווה, ואומר: 'כבר מלכתחילה, עוד כשהיינו בבית הכנסת, החלטתי להעניק לך את הכסף ההוא במתנה, והנה לך כל הפנקס בשלמותו כפי שמסרת לי. אין אני רוצה לגבות את חובי'.

הרב רוזנבוים מנסה בכל כוחו לשדל את האיש שיגבה את חובו, ואומר שהוא בוודאי התכוון להשיב את כל הכסף במלואו, אבל הדברים נפלו על אוזניים ערלות. 'אחי - יהי לך אשר לך', הוא אומר.

נדמה שלא צריך להוסיף מילה על סיפור זה.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

המעשה שלפנינו אירע עם הגאון רבי מנחם רוזנבוים שליט"א, רבו של בית הכנסת הגדול ברחוב בוגרשוב במרכז תל אביב. תפקיד זה הוטל עליו ע"י גדולי הדור מרנן הסטייפלער והגרא"מ שך זצ"ל, לאחר פטירת אביו הגאון רבי אשר רוזנבוים זצ"ל, שכיהן גם כמרא דאתרא של השכונה והאזור.

בתפקידו זה מחולל הגר"מ רוזנבוים שליט"א גדולות ונצורות, ומרביץ תורה ויראה, מידות ומוסר, בקהל-עדתו בתל אביב. מדי יום הוא מגיע לבית הכנסת משעות אחה"צ ועד הערב, ובימי ששי פועל לקיום שיעורי תורה והלכה בבית הכנסת, בהם משתתפים יהודים רבים מכל האזור.

היה זה באחד מימי ששי, כאשר הרב רוזנבוים היה עסוק ראשו-ורובו בארגון שיעורי התורה שהיו אמורים להימסר באותו יום בבית הכנסת. לפתע הוא מקבל הודעה שעליו להשיב חוב כספי גדול שלקח בזמנו כהלוואה למימון ענין ציבורי חיוני. החוב היה בסך 15,000 דולרים, שגם בזמננו נחשב כסכום משמעותי, ועל אחת כמה וכמה בתקופה ההיא.

הוא התלבט כיצד עליו לנהוג. מחד, הוא האחרון שידחה החזרת-חוב, ולו ביום אחד. במשך כל שנותיו לא קרה מעולם שלא יחזיר חוב בזמנו. מאידך, אם יתעסק בכך, לא יוכל להמשיך ולארגן את שיעורי התורה כראוי. לאחר מחשבה החליט שלפני-הכל יסיים את ארגון השיעורים, וישתתף בהם, ורק לאחר מכן יתפנה להחזרת החוב. במידת הביטחון האיתנה המושרשת בו, בטח בהקב"ה שלא יעזבנו, ובזכות קיום שיעורי התורה יסייע בידיו גם בהשבת החוב.

שיעורי התורה מתחילים, והדרשן הראשון מחליט להתמקד בענייני... הלוואה. לאחר פירוט הדינים וההלכות בנושא זה, תיאר בפני המשתתפים את הגמ"חים הרבים המצויים בבני ברק, המלווים סכומי כסף גדולים לנצרכים, על כל מה שכרוך בכך.

ליד הרב רוזנבוים שליט"א יושב יהודי המשמש כמרצה בכיר במוסד אוניברסיטאי מסוים. הלה יושב ומאזין לתיאוריו של הדרשן על עולם הגמ"חים הבני-ברקי, ועיניו נפערות לרווחה כשהוא שומע את הסיפורים אודות הלוואות המרובות הניתנות בגמ"חים אלה, ועל מידת האמון המרובה השוררת בין מנהלי הגמ"חים למקבלי הלוואות.

בשלב מסוים הוא פונה אל הרב רוזנבוים ושואל: 'האם באמת יש אצלכם בבני ברק מושג כזה של גמ"ח עם הלוואות?'... והגר"מ

הנפיחות בעין אמנם כואבת, אבל היא בוודאי יכולה להמתין כמה שעות עד לאחר שילווה את אביו הקשיש לביקורת החדשית בביה"ח. בעודם ממתנים, עובר בפרוזדור מנהל מערך הנפרולוגיה. הוא מביט בר' משה ובעינו הנפוחה, ומזנק כנשוך נחש...

הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א בסיפור נפלא מכלי ראשון

מומחה לרפואה פנימית, הפרופסור בניה רוזן הי"ו. הוא מביט באיש הממתין ובעינו הנפוחה, ומזנק כנשוך נחש: 'עזוב הכל. רוצ' מיד למיין!'

רבי משה מתקשה לקבל את הגזירה, הן הוא עם אביו הממתין לביקורת החדשית! אולם הפרופסור מתעקש: 'אתה אומר שזה 'שעורה', ואני אומר לך שתרוץ הרגע למיין, ותן להם את המכתב שאני כותב לך עכשיו. אתה חייב להיכנס לטיפול דחוף, יש לך הרפס בעין שאם לא יטופל מידית - עלול לגרום לעיוורון בעין! לאחר שאמר את דברו, מיהר הפרופסור לכתוב בכתב ידו הפניה, הוסיף את המילה 'דחוף' פעמיים, ושלח את רבי משה מיד אל חדר המיין... רבי משה רק ווידא שמנהל המחלקה מינה אנשים מתאימים לשמור על אביו בזמן שלא יהיה עמו, ומיהר לעשות כדבר הפרופסור. הוא הגיע לחדר המיין, ואכן - התברר שמדובר בהרפס מסוכן, אשר אם לא היה מטופל מיד - בתוך כמה שעות היה עשוי לעוור את העין לעולם! - והודות לאבחנה המדויקת של הפרופסור והיותו בתוככי בית החולים - ניצלה עינו מעיוורון!

אם נסתכל על הדברים אחרת, הלך הוא מדהים. הרי רבי משה תכנן בכלל לחזור לרופא המשפחה, אשר ספק אם היה מאבחן את ההרפס הזה כיאות, וספק מתי היה מגיע אליו לאחר הבדיקות של אביו, ומה היה מצבה של העין עד שיגיע אליו, ובוודאי לא היה מצליח לזרז את הטיפול בחדר המיין כמו הפרופסור המכובד! כלומר, בגלל מה ניצלה העין? דווקא בגלל שרבי משה בחר לוותר על נוחיותו האישית והטיפול בעינו הנפוחה והכואבת, לטובת ליווי אביו! הואיל וליווה את אביו לבית החולים, למרות שסבור היה שבגין זאת יאלץ לסבול כאבים עוד זמן מה - דווקא זה מה שהציל את עינו, והביא אותו לטיפול הרפואי הנכון ביותר במהירות שיא!

סיפור נפלא זה, אשר קיבלנו מגיבורו - רבי משה הרש"ל שליט"א, יש בו כדי להאיר וללמד: פעמים רבות נראה שהאדם מוותר על נוחיותו האישית, על שעות הפנאי שלו, או על דברים שרצה לעשות - לטובת כיבוד הורים. גם אם הדבר לא היה מניב תוצאות כה ברוכות - עדיין היינו מחויבים לכבד הורים עם כל הלב. על אחת כמה וכמה, כאשר אנו יודעים שברכת שמים ניתנת למכבדי הורים, כאשר חז"ל מגלים לנו כי השפע שלנו מותנה בקשר וחיבור הדוקים עם כיבוד ההורים.

(הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א גיליון 'פניני בית לוי')

מדי חודש בחודשו, נראו בשערי בית החולים אב ובנו, כשהבן צועד במסירות לצד אביו ותומך בו, בדרכו לביקורת החדשית אצל הרופא. היה זה רק קצה הקרחון של מסירות הענק של הבן לטובת אביו, שהיה חולה דיאליזה המטופל בטיפולים קשים ומייסרים. האב, הלא הוא הרה"ג רבי אברהם ישראל הרש"ל זצ"ל, והבן הוא יבלחט"א הרה"ג רבי משה שליט"א, אשר ממנו שמענו את הסיפור.

באחד הימים חש הבן רבי משה נפיחות קלה בעינו. הוא מיהר לרופא, אשר פסק מיד כי מדובר ב'שעורה', והורה לו ליטול תרופה מתאימה. רבי משה עשה כדבריו, אולם לא רק שהנפיחות לא נעלמה, אלא היא הלכה והתגברה, ועמה הכאבים הנלווים לה. כעבור יומיים בלבד חש כאב נורא מפלח את עינו, הוא מתקשה לראות באותה עין, המנופחת כמו כדור...

רבי משה מחשב צעדי לשוב אל הרופא, אולם הוא מביט ביומנו האישי ורואה כי היום הוא יום הביקור החודשי אצל הפרופסור המטפל באביו.

במחשבה ראשונה הרהר, כי אמנם מדי חודש בחודשו הוא מקפיד להתלוות לביקור הזה, להיות לאביו לחברה נעימה ולשרתו נאמנה בדרך לביקור וממנו, אולם הפעם - הרי הוא בעצמו נזקק ללכת לרופא, אז הביקור של אביו ידחה או שיימצא פתרון אחר... הוא כבר כמעט החליט לעשות כך, ואז החליט אחרת. לא! אבא יותר חשוב.

הנפיחות בעין אמנם כואבת, אפילו כואבת מאוד, אבל קשה להאמין שמשהו נורא יקרה אם היא תמתין כמה שעות. מנגד, הוא יודע שאביו נהנה הרבה יותר כשהוא זה שמתלווה אליו לביקור החודשי, והוא לא חפץ לוותר על הזכות לשרת את אביו נאמנה גם בחודש הזה.

לפיכך, גמר אומר כי כאביו שלו ימתינו קמעא, ויצא לבית אביו - על מנת לקחתו לבית החולים לביקורת החדשית. עודו ממתין בבית החולים, והנה הוא נפגש באנשי הצוות - המכירים אותו מביקורים קודמים - וכאשר ראוהו הם מיד נזעקו לנוכח הנפיחות בעינו, הניכרת היטב ומעוררת דאגה. רבי משה מרגיע כי היה אצל הרופא אשר פסק שמדובר ב'שעורה', ואמנם כבר יומיים חלפו ודבר לא השתנה - ולפיכך הוא מתעתד לשוב אל אותו רופא. ובינתיים, קודם כל הוא מבקש לטפל באביו טיפול מיטבי, כי אביו קודם לו... כמה דקות חולפות, ובפרוזדור עבר מנהל מערך הנפרולוגיה,

מרן זצ"ל שתק זמן קצר, ואז שאל בפעם בשלישית:
"איך קוראים לו?"... הרב פנחסי הזכיר שוב את
השם, ואז להפתעתו הגיב מרן זצ"ל ואמר: "הוא
לא בכלל סכנה, הוא לא בחזקת ערבים..."

עיניים צופיות - מעשה מופלא שסיפר הגר"ש רבינו שליט"א ראש ישיבת 'תורת דוד' ומתלמידי מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

היה זה כבר כשעה לפני שבת. הוא נקש בדלת, אך לא ענו לו. דפק יותר חזק, עד שמרן זצ"ל בעצמו פתח ושאל מה אירע. מששמע מרן זצ"ל את הסיפור, שאל את הרב פנחסי לשמו של אותו יהודי. הרב פנחסי נקב בשם: "... בן שרה". מרן זצ"ל שתק, ואחר כמה זמן שאל פעם נוספת: "איך קוראים לו?". שוב הזכיר הרב פנחסי את שמו של היהודי ושם אמו, שוב הרהר מרן זמן קצר, ולאחר מכן שב בפעם השלישית ושאל לשמו של היהודי, והרב פנחסי הזכיר שוב את השם. ואז אמר לו מרן זצ"ל: "הוא לא בכלל סכנה, והוא לא בחזקת ערבים..."

תמה הרב פינחס: "הרי השב"כ מעורב בזה, והם יודעים שהוא בחזקת ערבים ונמצא בסכנה?"

אמר לו מרן שוב: "הוא לא בכלל סכנה", וסגר את הדלת. בשבת בבוקר הגיע אותו יהודי בשלום לביתו, לאחר שחולץ בהצלחה מאותו כפר. כשוק רגעי ההתרגשות והשמחה, פנה אליו הרב פינחסי ושאלו: "אמור לי, אתמול בשעה זאת וזאת - היכן היית?" אמר לו היהודי: "זה היה חמש דקות לאחר שהשב"כ חילץ אותי..." לקחו אותו אחר כך לחקירות וכו', ולכן התעכב לשוב לביתו עד שבת בבוקר.

"איך אפשר לדעת? איך אפשר לומר לבן אדם 'הוא לא בחזקת סכנה'?" - קרא הגר"ש רבינו בהתרגשות. "אלו הן עינים של אדם קדוש, שרואות למרחוק!"

(מעובד מתוך גיליון 'דחזיתיה' מס' 25)

את המעשה הבא סיפר הגאון רבי שלמה רבינו שליט"א, ראש ישיבת 'תורת דוד' ושלום רב', בתוך דברי הספד שנשא אחר מטתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל:

המעשה התרחש לפני 13 שנים, שמעתי אותו מראש כולל בב"ב, הרב פינחס, שבנו למד בישיבתנו. היה לו יד יד בשם... שהיה קבלן של עבודות ניקיון. הדבר התרחש באחד מימי שישי, לפני שבת בר מצווה שערך לבנו. באותו יום התעורר בינו לבין העובדים הערביים שלו סכסוך בנוגע לכסף, ובזעמם הם השתלטו עליו ולקחו אותו עם הרכב, כשברצונם להגיע לעזה ח"ו... אלא שבדרך היתה ביקורת של הצבא, ולכן לקחו אותו לכפר אחר, הכניסו אותו שם לאיזו מערה בהרים ואמרו לו שהימים שלו ספורים.

משהגיעו שעות הצהרים והוא בושש מלשוב לביתו, התקשרה אשתו בדאגה להרב פינחסי הנ"ל ידידו, ושחה את דאגתה. הם פנו למשטרה, ומאחר והיה מדובר בערבים תושבי השטחים, המשטרה עירבה את השב"כ. לאחר חקירות ובדיקות, ופענוח נתונים ממצלמות תנועה ומעקב בדרכים, גילו שהמכונית נכנסה לכפר ערבי עויין. אנשי השב"כ אמרו למשפחה שעל מנת לטפל בעניין עליהם להפעיל את הסייענים שבאותו אזור, והם אינם יודעים כמה זמן זה יקח, ומה מצבו של ראש המשפחה כרגע.

המשפחה היתה דאוגה ביותר, והרב פנחסי החליט לסור למעונו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ולבקש את ברכתו ועצתו.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כחובב ספרים מושבע סקר האברך את ההיצע, וגילה עשרות ספרים שבהחלט היה חפץ בהם. רשם לעצמו את התאריך ופנה לדרכו. אבל יום אחד לפני התאריך המיוחל החלו הרהורים להתגנב ללבו...

מעשה:

לפני כמה שנים צדה את עיניו של אברך מתושבי לייקווד מודעה בבית כנסת מקומי. על השולחן הסמוך נערמו ספרים שונים שאנשים שכחו במקום, והגבאי מודיע שכל ספר שלא יינטל עד תאריך פלוני יהפוך להפקר, וכל הרוצה יבוא וייטול. כחובב ספרים מושבע, וגם כמי שאין הפרוטה מצויה בכיסו, מיהר לסקור את ההיצע וגילה עשרות ספרים שבהחלט היה חפץ בהם... רשם לעצמו בלוח השנה את התאריך ועזב את המקום. ככל שהתקרב היום המיוחל עלצה נפשו מהשלל... אך יום אחד לפני התאריך חשב לעצמו: הן אמת שלפי ההלכה מותר לי לקחת מאותם ספרים [שמעמדם ההלכתי היה כהפקר], אבל אני לא רוצה ליהנות מספר שאדם הצטער עליו. יהודי פלוני, אברך פלמוני, השקיע כסף בספר, איבד אותו והצטער עליו - אז שאני אהנה ואקצור את פירות הצער הזה?

למעשה:

למחרת הגיע מידענו להתפלל כהרגלו בשטיבלאך הידועים של סאטמאר ברחוב פורעסט. על המדף מול עיניו נח שם סידור קטן. הוא נטל אותו בחום, קירבו אל ליבו והעניק לו נשיקה הגונה... חודשים ספורים קודם לכן נאבד לו הסידור היקר הזה. הוא לא היה יקר ממזונית, כי אם רגשית. תפילות רבות השקיע בסידור הקטן הזה, שכה היה חביב עליו. יום אחד לאחר התפילה כאן בשטיבלאך שכח אותו במקום, ומאז נעלם כאילו בלעתו האדמה. מדי פעם היה עורך סיור בבית הכנסת, מגשש פה ושם, מנסה לאתר אותו - אך לשווא. והבוקר, הסידור הזה בא לקראתו בהפרש של פחות מיממה מהחלטתו שלא ליהנות מספרים שאחרים הצטערו על אובדנם... (הרב ישראל למברגר מוסף שב"ק ויגש תשע"ז)

מטבעות כסף שנמצאו במכונת כביסה בפנימיית הישיבה - מה דינם?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

של המכונה, ובפשטות בעל הבגד שאיבד את כספו כבר התיימש ממנו, ומה שיש לדון הוא שבעל המכונה או הישיבה יזכו בזה בקנין חצר, ותלוי בדיון חצר להקדש יעוי' קצוה"ח סי' ר', וכן בדיון כליו של אדם שנמצאים ברשות אדם אחר אם בעל הכלי זוכה או בעל הרשות. אכן בנדון זה י"ל שא"א לזכות ע"י חצר כיון שבשעה שהגיע לחצר היה עדיין קודם יאוש ושוב אינם יכולים לזכות מדיון חצר כיון שבאיסורא אתי לידיה, ע"פ דעת הרא"ש בב"מ דף כו, אבל הבחור, שגילה את הכסף לאחר שכבר נתיימש הבעלים, כלפיו אין מניעה לזכות בכסף.

שאלה: מכונת כביסה שבפנימייה של ישיבה התקלקלה והזמינו טכנאי לתקן, הטכנאי גילה שנוצרה סתימה ופתח את השסתום של המכונה וגילה שנתקעו שם כמה מטבעות כסף. אמר הטכנאי לבחור שעמד לידו שאם הוא רוצה הוא יכול לקחתם לעצמו. אמנם הבחור נסתפק האם צריך לעשות השבת אבידה לאותו בחור שאבד לו הכסף, או שמא הכסף שייך לבעלי המכונה שמשכירים אותה לבחורים בפנימייה, או שהנהלת הישיבה זכתה בכסף בקנין חצר. תשובה: נראה שהבחור יכול לקחת לעצמו וכל הקודם זוכה, ולא נתחייב בהשבת אבידה. שהנה כפי הנראה הכסף היה בכיס של בגד שהוכנס למכונה ונפל עד שהתגלגל למקום יציאת המים

הפעם היחידה בה מביא המשנה ברורה סיפור שראה במו עיניו

ההיא".

ובענין זה, מביא רבנו בעל המשנה ברורה בפעם היחידה בכל ספרו, סיפור שראה במו עיניו, על אדם שחילל את כבוד דברי הקדושה וביזה אותם מתוך זלזול חמור בדיני ההרחקה, ונענש ב'מידה כנגד מידה', בכך שבנו יצא לתרבות רעה, והתבזה והתחלל כבוד האב בעיני הבריות.

[ביה"ל פג, ה, ד"ה אין; בו"מ דרשו, 28]

נאמר בתורה, בפרשת האזינו: "וּבְדָבָר הַזֶּה תִּאָּרִיכוּ יָמִים", ודרשו חכמינו ז"ל: 'דָּבָר - דיבור', דהיינו, שהמקיים את דיני ההרחקה מְדַבֵּר מיאוס בשעת הדיבור בדברי קדושה, זוכה לאריכות ימים.

ומי שאינו מקיים דינים אלו - נענש בכרת, רחמנא ליצלן, משום שהוא מבזה בכך את דברי הקדושה, ועליו נאמר בתורה, בפרשת שלח: "כִּי דָבַר (- דיבור) ה' בְּזָה הַכָּרֶת תִּפְּרֹת הַנֶּפֶשׁ

היתכן שמותר להרהר בדברי תורה בבית הכסא שבזמננו?

הצואה מורחקת מהם תמיד אל צנתר הביוב. ופוסקים רבים הורו להחמיר בדבר.

ובית הכסא שבדרך כלל אינו נקי - דינו כבית הכסא ללא ספק, ואסור לעסוק בו בדברי קדושה, גם בשעה שהוא נקי. וכמו כן, מתקן המיוחד לשיבת ילדים בעת עשיית צרכיהם, המתלכלך תדיר - חלים עליו דיני ההרחקה מְדַבֵּר מיאוס בשעת העיסוק בדברי קדושה, גם בשעה שהוא נקי.

[שו"ע פג, ה, משנ"ב יג, וביה"ל ד"ה בני; בו"מ דרשו, 24 ו-26]

כפי שלמדנו, אסור לעסוק בדברי קדושה ב'בית הכסא', גם כשהוא נקי ואין בו ריח רע. ואם יוצא ממנו ריח רע, יש להתרחק ארבע אמות מהנקודה שבה כלָה הריח, לפני העיסוק בדברי קדושה.

והפוסקים מתחבטים בקשר ל'בתי הכסא' שבזמננו - האם דינם כבית הכסא לענין זה, משום שהצואה שוהה בהם מעט זמן מה, או שאין דינם כבית הכסא, משום שלאחר השהייה המועטת

'בית הכסא' שיש בו כיוור - האם מותר לברך בו "על נטילת ידים"?

כי למעשה, אין להקל ולעסוק בו בדברי קדושה על סמך הכיוור בלבד.

ו'כסא גלגלים', שיש בו נקב בתחתית המושב, ואין דרכו להתלכלך - אין חלים עליו דיני ההרחקה, משום שעיקר ייעודו הוא לשיבה, והשימוש בנקב הוא מְשֻׁנֵי בלבד.

[משנ"ב פג, יג, וביה"ל ד"ה בני, וד"ה אין; בו"מ דרשו, 15]

בהמשך לאמור: חדר המשמש הן ל'בית הכסא' והן לצרכים אחרים - כמצוי בבתי רבים, שיש בחדר האמבטיה, מלבד האמבטיה עצמה, גם ארונות שירות, כיוור, ובית הכסא; ופעמים שיש בו גם מכונות כביסה וייבוש - יתכן שאין דין בית הכסא לכל שטח החדר, (בשעה שאין בו ריח רע).

ויש שצידדו, כי אף כיוור לרחיצת ידים נחשב כשימוש נוסף לחדר, ויתכן כי בגינו לא יחשב כל החדר כבית הכסא; אך כתבו

* מקום שייעדוהו לבית הכסא - בדיבור או במעשה, ולא במחשבה בלבד - וטרם השתמשו בו, נחשב אף הוא כמקום מאוס, ואסור מדרבנן לעסוק בו בדברי קדושה, כיון שיש בכך בזיון לדברי הקדושה.

* קירות בית הכסא - לדעת השולחן ערוך, לא חלים עליהם דיני ההרחקה. אולם, לדעת פוסקים רבים, דיני ההרחקה חלים על קירות בית הכסא אף כשאין ריח רע בוקע דרכם, וכן יש לנהוג. אולם, בזמננו יש להקל בדין זה מכמה סיבות, ובמיוחד באופן שהקירות משמשים כקיר משותף בין בית הכסא לחדרי הבית האחרים, או למעבר שבין החדרים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מברכים 'אלקי נשמה' לאחר שינה ביום?

אלקי נשמה, ויברך לאחר התפילה. ובדיעבד, אם לא פונו בברכת מחיה המתים שלא לצאת ידי חובה, יברך ברכת אלקי נשמה לאחר התפילה; אך כדי לצאת מידי ספק, ראוי שישן מעט לאחר התפילה, ויברך לאחר השינה, משום שבאופן זה, יש לצרף את דעתם של רבים מן הראשונים - שבדרך כלל אין לנהוג על פיה - שגם לאחר שינה ביום מברכים אלקי נשמה. [משנ"ב נב, ט, וביה"ל א, ד"ה ומכל]

לכתחילה, יש לברך את ברכת 'אלקי נשמה' לפני תפילת שחרית. ומי שלא בירך לפני התפילה - יש אומרים שיצא ידי חובת ברכה זו בברכת 'מחיה המתים' שבתפילת שמונה עשרה, משום שעניינן של שתי הברכות שווה. ויש אומרים שאינו יוצא ידי חובת ברכה זו בברכת מחיה המתים, וכן עיקר ההלכה; אך יש לחשוש לדעה הראשונה, ולפיכך, לכתחילה יכוון בברכת מחיה המתים שלא לצאת ידי חובת ברכת

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

חשיבותה של מחלקת העיניים בבית חולים

נדריים דף סד

ארבעה חשובים כמת עני, מצורע, סומא, ומי שאין לו בנים

לקב"ה שזיכהו ברוב רחמיו לדור המשך, החליט אותו אדם לתרום חמישית מנכסיו להקמת מחלקה חדשה בבית חולים.

מאחר שלמדנו בסוגייתנו כי גם הסומא וגם מי שאין לו בנים חשובים כמתים, הסתפק אותו אדם מה היא המטרה הראויה לייעד לה את הסכום העצום: האם להקים בבית החולים מחלקת עינים משוכללת, או לתרום להקמת מחלקה שתסייע בהבאת ילדי ישראל לעולם.

השאלה התגלגלה אל פתחו של הגר"י זילברשטיין שליט"א, שהביאה אל גיסו הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, שהכריע בנידון זה על פי הסדר שהובאו בסוגייתנו [וכמו שמצינו בשולחן ערוך ס' תעג ס"ה באכילת מרור שישנה עדיפות למין שנכתב קודם בגמרא] שהסומא מצוי בדרגת עדיפות על זה שאין לו בנים, שהרי הברייתא הקדימה את הסומא למי שאין לו בנים, ואם כן מן הראוי שבממון זה תוקם מחלקת עיניים המטפלת באנשים שאיבדו את מקור ראייתם ומשיבה טעם לחייהם.

[מן הראוי לציין כי מצינו בגמרות שתי נוסחאות לגבי הברייתא הנ"ל: הגמרא במסכת עבודה זרה (ה/א), מקדימה מצורע לסומא לעומת גמרתנו המקדימה סומא למצורע. ואם היה אותו אדם רוצה להקים מחלקה לריפוי הצרעת, צריך היה להכריע בין שתי הנוסחאות]. (מאורות הדף היומי)

למדנו בסוגייתנו, כי ארבעה אנשים חשובים כמתים גם בחייהם, והם: עני, מצורע, סומא ומי שאין לו בנים.

הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, היטיב להגדיר את חסרונם של אנשים אלו וביאר: שהרי חיי האדם עלי אדמות מבוססים על נתינה לזולת והיא המעניקה לו את חיותו. ממילא, המכנה המשותף לארבעה אלו שמנתה הגמרא, הוא היעדר כח הנתינה וההענקה, שבלעדיהם הם חשים כחסרי חיים.

העני - הרי אין לו דבר לתת. המצורע, המובדל מן הבריות אין לו למי לתת. הסומא אינו רואה את החסר לזולתו כדי שיוכל להעניק לו, וכל שכן מי שאין לו בנים אשר בדרך כלל ובאופן טבעי הם הזוכים העיקריים להענקת האדם.

הסבר מעניין נוסף לגבי העני, שמענו מאת המחנך הדגול הרב גמליאל בטלמן שליט"א, שהעני חשוב כמת משום שכל ימיו אינו מפסיק לחשוב על מצבו הקשה והאומלל, וכפי שמגדירה זאת הגמרא (ביצה לב/ב) "כל המצפה על שלחן אחרים עולם חשך בעדו, רב חסדא אמר: אף חיי אינן חיים" ותמיד עסוק מוחו בהרהורים על מר גורלו, ועל כן דומה הוא למת, שאף הוא מצבו תמידי ואינו משתנה.

לפני שנים מספר זכה יהודי עתיר נכסים לחבוק בחיקו עולל רך, לאחר תקופה ארוכה בה היה חשוך בנים. כאות הודיה וברכה

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il